

BAŞKANLARDAN MESAJ VAR!

Değerli Meslektaşlarımız
Bu hafta, hepimizi heyecanlandıran bir etkinliğe "Bilim ve Birlikte Üretme Şölenine" tanıklık edeceğiz.
41. UGH 2024 Kongresi aylardır süregelen hazırlıkların ve yoğun emeğin ardından, bilim dünyasını bir araya getiren bu önemli buluşmaya hepimiz hoş geldiniz.
Kongrede alanının uzmanı birçok değerli isim, bilgi ve deneyimlerini bizlerle paylaşacak. Güncel araştırmalardan geleceğe yön veren fikir projelerine kadar, geniş bir

yelpazede sunumlar izleyeceğiz. Özellikle inflamatuvar bağırsak hastalıkları ve karaciğer üzerine yapılan tartışmalar, bilimde yaratıcılığın ve iş birliğinin ne denli önemli olduğunu gözler önüne serecek.

Kongremizin hazırlık süreci boyunca dernek başkanı olarak dikkatimi çeken en önemli şey, kongrenin düzenlenmesinde en başta kongre düzenleme kurumumuzun ve yanısıra katılımcıların enerjisi ve merak duygusuydu.

Paneller sırasında salonlara yoğun ilgi, kahve aralarında yapacağımız hararetli sohbetler ve genç araştırmacıların cesurca fikirlerini paylaşması, bilimsel tartışmanın canlılığını hissetmesini sağlayacaktır.

Elbette, kongrenin sadece bilgi paylaşımı değil, aynı zamanda dostluk bağlarını güçlendirmek ve yeni iş birliklerine zemin hazırlamak açısından da önemi büyüktür. Birçok katılımcının, kahve molalarında başlayan sohbetleri geleceğin büyük projelerine dönüştürebileceğine inanıyoruz. Bu kongreyle bir kez daha gördük ki bilim, sadece laboratuvarlarda değil, fikirlerin özgürce dolaştığı böyle platformlarda da büyüyor. Hep birlikte ürettik, tartıştık ve öğrendik. Şimdi paylaşma zamanı.

Bizlere bu deneyimi yaşatacak kongre düzenleme kuruluna, konuşmacılarımıza ve katılımcılarımıza teşekkür ediyor, kongrelerimizde her zaman gözlerimizin alışık olduğu heyecanı yaşamayı sabırsızlıkla bekliyoruz. Başarılı bir kongre geçirmenizi, dolu dolu anılarla dönmenizi diliyorum.

Saygılarımla
Mehmet CİNDORUK
Türk Gastroenteroloji Derneği Başkanı

Değerli Katılımcılar,
Bilimin, fikirlerin ve ortak değerlerin buluştuğu bu özel etkinlikte "41. Ulusal Gastroenteroloji Haftası kongremizde" sizlerle bir araya gelmekten büyük mutluluk duyuyoruz. Bu kongre, alanımızdaki en güncel gelişmeleri, yenilikçi fikirleri ve ilham verici projeleri paylaşmak için bir platform sunmanın ötesinde, dostluk bağlarını da güçlendiren, birleştiren eşsiz bir fırsat sunacağını umut ediyorum.

Kongre süresince, birbirinden değerli konuşmacıların sunumlarına tanıklık edecek, zengin içerikli panellere katılacak ve dinamik tartışmaların bir parçası olacaksınız. Kongre gazetesi de, bu yoğun programı sizlere anbean aktarmayı, öne çıkan başlıkları ve keyifli anekdotları paylaşmayı amaçlıyor. Her sabah sizlerle buluşacak bu gazete, kongre boyunca hem bir rehber hem de bir hatıra niteliğinde olacaktır.

Bu yılki kongremizde, disiplinler arası yaklaşımlar ve yenilikçi çalışmalar öne çıkıyor. Kongremizin teması olan "Doğu-Batı Sentezi" çerçevesinde, bilim dünyasına yön veren değerli çalışmaların paylaşılmasını ve tartışılmasını heyecanla bekliyoruz.

Katılımınızla zenginleşen bu etkinliğin, sizler için ilham verici, verimli ve unutulmaz bir deneyim olmasını diliyorum. Kongremiz boyunca hem bilimsel hem de sosyal anlamda keyifli anlar yaşamamız için neredeyse bir yıl süren bir hazırlık çalışmaları ile sizler için elimizden geleni yaptık. Gözden kaçırdıklarımız, eksiklerimiz oldu ise hoşgörünüze bırakmak istiyorum.

Hepinizin burada olmasından dolayı duyduğumuz mutluluğu bir kez daha ifade eder, verimli ve keyifli bir kongre geçirmenizi dilerim.

Sevgilerimle,
Ayut Ferhat ÇELİK
Kongre Başkanı

Kongremiz Canlı Yayın ve Kurslarla Başladı!

Canlı yayın programımız Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde Gastroenteroloji Kliniğinde Prof. Dr. Ayhan Hilmi Çekin moderatörlüğünde gerçekleştirildi. Canlı yayında emeği geçen Sayın Sadettin HÜLAGÜ, Müjde SOYTÜRK, Bülent ÖDEMİŞ, A. Emre YILDIRIM, Salih BOĞA, Süleyman GÜNAY, Deniz ÖGÜTMEN KOÇ, Cem ŞİMŞEK'e teşekkür ederiz.

A. NURDAN TÖZÜN

KRONİK AKTİF HASTALIK: KUŞAKLAR ÇATIŞMASI

Huntington un 1990'lı yıllarda ortaya attığı "Medeniyetler çatışması" kavramından sonra " Kuşak çatışmaları" gerçeği günümüze damga vurdu. 2025'e doğru kuşak sayısı judodaki kuşaklar gibi sayıca ve nitelik olarak çok arttı. Sessiz kuşak (1925-1945), Bebek patlaması -Baby boomers- (1946-1964), X kuşağı (1965-1980), Y kuşağı -Milenyum ya da İnternet kuşağı- (1981-1996), Z kuşağı (1997-2010) derken bu kez gündeme Alfa kuşağı (Dijital kuşak) (2010-2025) gelip oturdu. Baby Boomers kuşağı olarak bizler en iyi Y ve Z kuşağı ile tanıştık. Alfa kuşağı ise bambaşka bir gelecek müjdeliyor. Onlar emeklemeden koşmak isteyen gençler olacak. Günümüzdeki eğitimcilerin bir kısmı Baby Boomers , çoğu X ve diğerleri de Y kuşağına ait bulunuyor. Her kuşak arasında yaklaşık 15 yıl fark olduğunu düşünürsek arada bayağı bir uçurum olduğunu ve yeni kuşakların işinin epeyce zor olduğunu düşünebiliriz. Peki ya bizler ? "eti senin kemiği benim" ya da "öğretmenin vurduğu yerde gül biter " , " kimbilir ne yaptın da öğretmen seni dövdü, elleri dert görmesin " anlayışı ile yetişmiş olan bizler zaman içinde öğrencilerin eline önceden verilen yapılandırılmış sorular dışında soru sormamaya özen gösteren ve sözelimi çağa ayak uydurmaya çalışan eğitimciler ! Bizler neler yaşıyoruz ?

Nedir bu X, Y ve Z kuşağının özellikleri ? Şöyle tanımlıyor uzmanlar:

İkinci dünya savaşı ile soğuk savaş arası doğmuş olan Bebek patlaması kuşağı yani emekliliği gelmiş ya da yaklaşmış eğitimciler iş yaşamına, takım çalışmalarına oldukça önem veren, teknolojinin fazla gelişmediği çağda yetiştikleri için her işini kendi yapmak zorunda kalan, kanaatkar ve işine sadık bir kuşak olarak tanımlanıyor. Toplumsal olaylara duyarlı olan bu nesil birçok yeniliğe tanık olmuştur. Gelenekleri yaşatmak isterler. Çoğu cümleleri "bizim zamanımızda " diye başlar, " hayra alamet değil bu gidiş " ile biter . Çoğunluğu oluşturan X kuşağı eğitimcileri ise kurallara uyumlu, aidiyet duygusu güçlü, otoriteye saygılı, sadık, çalışkanlığa önem veren bir kuşak olarak bilinir. Y kuşağına gelince, işte bu kuşakta mesafe biraz açılmış bulunuyor. Yani eski dikişler atmış durumda ! Bunlar özgürlüklerine son derece düşkün , belirgin kalıpları sevmeyen, değişikliğe odaklı ve kısa zamanda sınıf atlamaya meraklı bir nesil. Yönetilmekten ziyade yönetmeyi seviyorlar. Z kuşağında ise makas iyice açılmış durumda. Bunlar dijital ortamda yetişmiş, teknolojiyi son derece iyi kullanan, eski kalıplar içine hapsolmayı reddeden bu nedenle de sırası geldiğinde önceki nesle ait olanları acımasızca eleştirebilen bir nesil. Bir taraftan ders dinlerken X (eski adı ile twitter)de yorum yapıyor, resim paylaşabiliyor, sizin anlattıklarınızı anında Google'layarak kontrol edip itiraz edebiliyor ve canı isterse sıranın üzerinde uyuyabiliyor . Sosyal medyayı hem çok iyi kullanıyor hem de iyi kullanan kidemlilerine hayranlık duyuyor. Rol modelleri de değişik. Bazıları bilim insanlarını , bir kısmı da Range Rower , ya da Bentley marka arabası , yatı ve katı olanları örnek alıyor. Kısaca milenyumun gençleri bambaşka. Onlar fark yaratmayı seviyor ve istiyorlar. Bilgiye ulaşmaları önceki nesillerden çok kolay. Ama canları istediği kadar çalışıyorlar ve "bundan bana ne fayda gelir ?" konsepti ile motive oluyorlar. Sırası gelince de arklarına bakmadan batı ülkelerine, kendilerine bir gelecek aramak için göç ediyorlar. İyi güzel de keşke Atamızın dediği gibi: "Kıvılcım olarak gidip, alev olarak geri dönseler". Aileleri de bu durumdan hoşnut gibi gözüküyor ya da gözükmek zorundalar ! Eee sonuçta çocukları "yurt dışında" okuyor!!! Bu da ayrı bir sosyal statü kabul ediliyor.

Bu konu çok derin ve burası da yeri değil. Asıl konu biz bu yeni kuşakları yetiştirmek için neler yapmalıyız ?

Bir kere bu " nesil farkını" gözardı etmemek gerekiyor. Değişim kaçınılmaz. Ne güzel söylemiş Süleyman Demirel : "Dünkü güneşle bugünkü çamaşır kurutulmaz.". O zaman eğitimcilerin kendine çeki düzen vermesi gerekli. Öyle ya Galile'nin dediği gibi: "eppur si muove" yani yine de dönüyor (dünya)

Birak izlenimi aktarayım sizlere :

- Y kuşağının ortalama dikkat süresi 12 san. Konuşmaya başlarken ilgiyi çekecek , çarpıcı bir giriş yapmak gerekli. Sık ara vermek ve fazla konuşmamak kaçınılmaz. (babamın sözüdür: Çok kaşınmak pişirir, çok konuşmak şişirir!!)
- Yeni kuşakların derslere devam diye bir kaygıları pek yok. Pandemi sıradışı bir atalet yarattı. Bu gevşeklik alışkanlığa dönüştü. Bazen 5-6 kişi ile ders yapılabiliyor. Hele pandemide, on line yapılan sınavlardaki olağanüstü başarıyı biri bana açıklasın lütfen !
- Geçenlerde İst Tıp Fakültesinden baby boomer bir arkadaşım anlattı: Yüzyüze yaptığı dersinde 8 kişi varmış. Anlattığı dersin yılların deneyimine dayalı, imbiikten geçmiş ve çok özgün bilgiler içerdiğini , bu itibarla derse devamın çok önemli olduğundan bahsetmiş öğrencilerine . İkinci dersinde sınıfta sadece 4 (yazıyla dört) kişi varmış.
- Ders ya da seminer saatinin süresini aşmamak gerekiyor. "Hocam süreniz doldu" diyen öğrencim oldu ! Ertesi hafta kürsünün tam karşısına, idare tarafından , meydan saati büyüklüğünde saat yerleştirildiğini hatırlıyorum.
- İnteraktif bir sunum yapmak daha yararlı. Öğrenci/asistan/dinleyici kendini olayın içinde hissetmeli. Y ve Z kuşağı bundan hoşlanıyor. Ama konuşmayan, sessiz çoğunluk mottosunu kırmak da eğitimcinin görevi.
- Kendini sürekli yenilemek gerek. KC naklinin öncüsü olan efsane cerrah Dr Roy Calne şöyle demiş emeklilik töreninde : "Her zaman bir öğrenci ol/ Ve daima bir öğretmen". (Söz gelimi özellikle bilişim alanında teknolojik gelişmeleri yakından izle, mahçup olma)
- Y ve Z kuşağı dijital platforma çok yatkın, hatta bağımlı olduğu için aynı anda birçok iş yapma (multitask) özelliğine de sahip. Bu onun dikkatini dağıtıyor. Odaklanamıyor. Aynı ortamda uzun süre kalamıyor. Bazı hocalar bunu iPhone ları toplamakla çözmüş durumda. Tıpkı uçağa binerken ruhsatlı silahınızın emanete alınması gibi. Aman dikkat. Nahoş durumlara neden olabilir. Bir öğretim üyesi arkadaşımızın mahkemesi hala süregelmekte. Ayrıca idare yönetmeliği değiştirmek zorunda kaldı.
- Özellikle Z kuşağı eleştiriye gelmiyor. Bu global bir sorun. Hırvat bir gastroenterolog arkadaşım geçenlerde vizitte hafifçe fırçaladığı bir yan dal öğrencisinin daha sonra odasına gelip, herkesin içinde kendisini paylamaya hakkı olmadığını söyleyerek onu idareye şikayet ettiğini anlatmıştı. Yani hangi seviyede olursa olsun artık "incitmeden fırçalamak" gerekiyor.

- Yeni nesil görsel temelli eğitimden hoşlanıyor. Kitap okumayı sevmiyor. Dijital ortamda, o da kısa cümleleri okumayı yeğliyor. Videoları hızlı modda dinliyor. Dersi slayt' lardan çalışıyor. Kendisine neleri bilmesi gerektiğinin -o da kısa ve öz olacak- yazılı olarak bildirilmesini istiyor. Yani senaryo soru-cevap üzerine kurgulanıyor. İyi de gerçek hayatta sorular çok değişik yerlerden gelebiliyor !! (şimdi kendime ters düştüm- yapay zeka ne güne duruyor ?)
- İşin en önemli kısmı da Z kuşağının, kısmen de Y kuşağının bildiğimiz Türkçe' yi konuşmayı özel bir Jargonla sahih olmaları . Vizit verirken, hasta sunarken , konsültasyona çağırılınca (buna da kons deniyor artık) şifreli konuşuyorlar. Geçenlerde bir asistan şöyle bir ifade verdi: "Hocam hasta TURP olmuş, şu anda TİT 'inde bol BK var. İYE si var, üroloji den KONS istedik, RT sinde de grade III Hemoroid saptadım" Turp'un bildiğim

bayır turbu olmadığını cümlelerin devamından çıkardım ama her zaman böyle olmuyor. En son öğrendiğim de NGB. (Normal Gayta Bulaşı) ve HIHTSEK (Her İki Hemitoraks Solunuma Eşit Katılıyor) oldu. Hele iş epikriz yazmaya gelince durum daha da dramatik, eski deyimle "vahim" bir hal alıyor. Hastanın şikayet kısmı eski tanıyı (örn. Romatoid artrit) öyküsü yerli dizi, izlemi muhasebe defteri oluyor (örn. 20 adet SF, 10 çeşit AB, 25 adet ağrı kesici, vs, vs.). Hani farsça bir deyim vardır "Men çe guym, tamburem çe zened?" (ben ne söylerim, tamburam ne çalar?). Hastalığın ne olduğunu , neler yapıldığını anlayan beri gelsin !!! İşte tam da bu nedenle sıfırdan başlayıp önce epikriz yazmayı öğretmek gerekiyor.

- Yeni nesil övülmekten, aferinden hoşlanıyor. Makul dozda övgü yararlı, ama doz aşımı olursa zehirleniyor. Bu kez akranları ile kapışıyor (sen bana niye yükseliyorsun şimdi? Abi sen şimdi benim kıza yürüyor musun yoksa ... gibi)
- Ve hepsinin ötesinde sosyal medya ve dijital dünyaya bağımlılıkları nedeniyle gerçek hayatta birbirlerinden kopuk yaşıyor, empati kuramıyorlar. Eğitimciler farklı mı ? Bir kongrede oturmaktan birine girin bakın, isterseniz kayıt alın . Kaç kişi elindeki iphone ile oynuyor? Kaç kişi konuşanı dinliyor? Eee boşuna dememişler "Balık baştan kokar" diye. Bu da bir pandemi ve aşısı da yok.

Peki nasıl dinlenebilir , mesaj verebilir , X ve Y ve Z kuşağı ile diyalog kurabilir hale gelebiliriz ! Burada biraz kişiselleştirilmiş yaklaşım önem kazanıyor. Arkaik yani tarihe malolmuş bazı terimleri ya da muayene yöntemlerini listeden silmek (örn Sıvı titreşimi- Fluid thrill, buz belirtisi -iceberg sign, ya da paddle sign vb.), işin özüne yönelmek, gibi önlemler yararlı olabilir. Ancak bu değişim fizik muayeneyi es geç anlamına gelmiyor.

İzleyiciyi kavrayacak ilginç bir başlangıçtan sonra dikkatin azaldığı , uyuklamanın başladığı bir zamanda biraz mizah, tıp tarihinden alıntılar ya da sorularla ortamı canlandırmak da işe yarayabilir. Avusturyalı besteci Joseph Haydn'ın akşam yemeği sonrasında uyuyan dinleyicileri uyandırmak için bestelediği söylenen ve yüksek volümlü partiyonlar içeren "sürpriz senfoni" buna güzel bir örnek .

Milenyum kuşağı geri bildirimden hoşlanır. Onlara sadece kötü yaptıkları şeyleri değil, başarılı oldukları konuları da açıklamak gerekli. Bir de eğitim karşılıklı öğrenmek demek. O nedenle onlardan öğrendiklerimizi açık yüreklilikle ifade etmek hoşlarına gider. Ego' ları da yüksektir hani !!!

Çağın gerisinde kalmamaya da dikkat etmeli. Harvard Üniversitesi yakın bir zamanda yapay zekayı programına dahil etti. Tıpta yapay zeka adlı program için açılan 7 kişilik kontenjana tam 400 kişi başvurmuş. Geleceğin artık AI olduğu iddia ediliyor. Haydi bakalım ben buna inanmıyorum. Öğrenmek de istemiyorum deyin ! Çağdışı kalmak işten bile değil.

Bu kuşak gelecekteki alfa kuşağının eğitimcisi olacak. O nedenle onlara yaklaşım çok önemli. Hiç unutmuyorum rahmetli büyükannem bir gün, çok konuşan ve ne konuştuğu da çok anlaşılmayan birisini 15 dak dinledikten sonra "kuşağımı çözürerin " diyerek bayılmış ve uzun süre de kendine gelememişti. İşte biz de bu Y ve Z kuşağını " çözmek" zorundayız.

Sonuç: Kuşaklar arası çatışma barış ile bitmeli. Sabretmeyi, değişime kapıları sonuna kadar açmayı bunu yaparken de geçmişin iyilerini geleceğe taşımayı bilmek gerek, Ne demiş Mevlana:

"Dün akıllıydım, dünyayı değiştirmek istedim;
Bugün ise bilgeyim, kendimi değiştirdim."

Nurdan Tözün

A. ÖMER ÖZÜTEMİZ

TIP TARİHİNDEN DAMLALAR

Sevgili meslektaşlarım, bu bölümde sizlerle tıp tarihinden birkaç damla paylaşmak istedim.

Türkçede hekim ve hekimlik anlamlarında kullanılan Arapça tabib ve tıb kelime-lerinin kökü tabbe olup için ehli olma, bir işte usta olma, bir işin ilmini bilen kim-se (alim) anlamlarındadır. Bu bakımdan tabib, işini iyi bilen, titiz yapan, bilgili kimse demektir ki, hastasını iyice inceleyip teşhis ve tedavisini gerçekleştiren kimseye de tabib denmiştir. Bilgin (alim), usta (hazık) anlamlarını da içeren ta-bib kelimesi günümüzde doktor'un karşılığıdır. Kendini tabib olarak tanıtanlara müteabbib (tabib geçinen) denmiştir. Tıp kelimesine ise nezaket ve yumuşaklık anlamı yüklenmiştir. Arapça'da, büyüclük, efsunculuk anlamlarında da kullanılır.

Hint-Avrupa dillerinde hekim anlamında kullanılan medicina/ medicus/medici- ne kelimelerinin kökü med, ölçmek, ölçülü olmak demektir. Fransızca'daki doc-teur, İngilizce'deki doctor kelimeleri ise Latince'deki anlamına uygun olarak, Arapça'da olduğu gibi bilgin, öğretmen (alim) anlamındadır.

Türk-İslam dünyasında eski geleneğin devamı olarak tabip anlamındaki hakim, söylenişini inceltip hekim'e dönüştürülerek kullanılmaya devam etmiştir. Bun'dan dolayı, klasik İslam kaynaklarındaki bilge Lokman Hakim, halk kültüründe Lokman Hekim'e dönüştürülmüş ve geçmiş tıbbın büyük hekimlerine ait fıkra ve olaylar ona mal edilmiştir.

Trepanasyon (baş delgi ameliyatı); kafatasında herhangi bir bölgede bir delik açılması veya kazınması ile yapılan cerrahi bir müdahaledir. Günümüzde tıp dünyasında, kelime olarak trepanasyon yerine kraniyotomi tercih edilmektedir. Baş derisi kaldırıldıktan sonra, kemik bir parçanın beyin ile beyini saran beyin zarına zarar vermeden çıkarılıp alınmasını sağlayan bir ameliyat tekniğidir. Bu teknik, antik çağlarda Anadolu da dahil olmak üzere dünyanın çeşitli yerlerinde görülmektedir. Eski zamanlarda, anormal davranışlar sergileyen bir kişiye, olasılıkla kötü ruhların dışarı çıkması için delikler açılırdı. Bu deliklerin neden açıldığını açıklayan temel "teori" budur. Neolitik dönemden itibaren insan kalıntılarında trepanasyona dair kanıtlar bulunmuştur. Kanıtlar ayrıca trepanasyonun kafa yaralarından sonra, kırık bir kafatasından parçalanmış kemik parçalarını çıkarmak ve kafaya alınan bir darbeden sonra genellikle kafatasının altında biriken kanı temizlemek için yapılan ilkel bir acil ameliyat olduğunu göstermektedir. Paleopatologlar bu insanların trepanasyon olayından sonra hemen ölmediklerini, bir süre daha yeni kemik yapımının sürdüğünü gösterdiler!

(Trepanasyon : Bu resim Amman Müzesi'nde çekilmiştir. Yaklaşık tarih: MÖ 4500)

Tıp nedir ?

Sağlıklı olma halinin sürdürülmesi, hastalıkların önlenmesi, hafifletilmesi ve tedavi edilmesi ile uğraşan bilim ve sanat. Hastalıkları, sakatlıkları iyileştirmek, hafifletmek ya da önlemek ereği ile başvuru teknik ve bilimsel çalışmaların tümü, hekimlik. İnsanların beden ve ruhen tam bir iyilik hali içinde olmaları amacına yönelik uygulamaların tümü ile uğraşan, bu amaca yönelik çeşitli doğal ve sosyal bilimleri ve kendine özgü bir deneyim birikimini kullanan "disiplin".

Bir bilim olarak tıp; Anatomi, fizyoloji, biyokimya gibi temel tıp dalları kendi başlarına bir bilim olarak tanımlanmaktadır.Klinik dallar ise klasik olarak bilim olarak adlandırılmaktansa, birer disiplin olarak tanımlanabilir

Bir sanat olarak tıp; "Güzel sanat" değil, Türkçe'de daha çok "zanaat" . Deneyim, ustalık ve el becerisi, "Klinik his"

Sağlık Nedir? İnsanın bedensel, kültürel, çevresel, psikolojik olarak bir iyilik hali içinde bulunması

Hastalık nedir? Hastalık, kişiyi rahatsız eden, normal olmayan, ve kendi bedeninden kaynaklanan uyarıların olduğu bir durumdur. Diğer bir deyişle sağlığın bozulmasıdır, yani kişinin denge (homeostasis) durumundan çıkmasıdır.

"Esasen ileti tanımayınca ilaçta isabet olamaz"

Kutadgu Bilig, 1070

Mezopotamya tıbbının en eski farmakopesi ise Berlin Ön Asya Müzesindedir. M.Ö. 2000'lerde, Assurlular zamanında yaşamış Nab.

leu adlı hekim tarafından Sümer dilinde yazılmış bu tabletin her iki yüzündeki 3 sütunda, ilaç yapımında kullanılan maddeler 13 grup halinde sınıflandırılmıştır. 1.kolonda bitkinin adı, 2. kolonda hangi hastalıkta kullanıldığı, 3. kolonda ise hazırlanışı ve kullanımı vardır.

Eski Babil krallarının altıncısı olan ve 43 yıllık hükümdarlığı süresince Babil'e en parlak dönemini yaşatan Hammurabi [İ.Ö. 1728-1686], ülkesindeki örf, adet ve kanunları derleyip bunlar üzerinde kısmen reformlar yaparak tarihin bilinen ilk yazılı kanunlarını meydana getirmiştir

Hammurabi Kanun Kodeksi'ni ihtiva eden Akad diliyle yazılmış çivi yazılı anıt, 1901-2 yıllarında, Fransız arkeologların Susa'da yaptığı kazılarda bulunmuş, Louvre Müzesinde sergilenmek üzere Paris'e götürülmüştür. Yüksekliği 2.25, çapı 1.65 m olan diyorit taştan yapılmış anıtın en üstündeki rölyefte, elinde kendisini sembolize eden alametleriyle tahtta oturmuş olan adalet ve güneş tanrısı Şamas'ın önünde Hammurabi'nin dua ettiği görülür. Bu figürün altında 303 satırlık önsöz, 282 kanun maddesi ve 495 satırlık son söz vardır.

Berlin Ön Asya Müzesinde (muhtemelen) kopyasının fotoğrafını çekmiştim.

Hammurabi Kanun Kodeksi'nde, kutsal bir mesleğin mensubu olmalarından dolayı hekimlerle ilgili maddeler bulunmamasına mukabil, tıp dışı bir alanda (Yaaaaaaa!!!) hizmet verdikleri kabul edilen cerrahların çalışmaları bazı maddelerle kontrol altına alınmıştı. Başarısız olan cerrahlar, temelinde kan davası, kısas, göze göz, dişe diş olan bir anlayışla cezalandırılırdı. (EYVAH ki EYVAH !!)

Cerrahlıkla ilgili bazı maddeler şöyleydi:

Madde 215-7: Bir cerrah, asil sınıftan (awelam) ağır yaralı birini bronz

neşteriyile ameliyat edip hayatını kurtarırsa veya hastanın alnını veya şakağını bronz neşteriyile açıp iyileştirirse 10 Şekel gümüş alacaktır. [216] Aynı işlemleri orta sınıftan (muşkenu) birine yaparsa 5 Şekel, eğer [217] köleye (uardu) yaparsa sahibinden 2 Şekel gümüş alacaktır. Madde 218-20: [218] Bir cerrah, asil sınıftan birini tedavi ederken ölümüne sebep olursa veya göz bölgesini neşteriyile açıp tedavi ederken gözünü kör ederse, elleri bileklerinden kesilecektir. [219] Aynı ameliyatı köleye yaparken köle ölürse, sahibine yeni bir köle verecek, [220] gözü kör olursa kölenin yarı değeri kadar gümüşü sahibine ödeyecektir.

Madde 221-3: [221] Bir cerrah, asil sınıftan birinin kırık kemiğini, hasta damarlarını, adalelerini iyileştirirse 5 Şekel gümüş alacaktır. [222] Aynı işlemleri orta sınıftan birine yaparsa 3 Şekel, [223] köleye yaparsa sahibinden 2 Şekel gümüş alacaktır.

Mikrobun bilinmediği, enfeksiyon riskinin yüksek olduğu bir çağda bu maddelerin sert ve adaletsiz olduğu, bu şartlarda cerrahların nasıl ameliyat yapabildiği düşünülebilir. Cezalar, dikkatsizlik ve ihmalden kaynaklandığı kesin olan vakalar için geçerli tutulmuş ve mahkeme olmadan uygulanmamıştır. (A.H.Bayat hocamızın yorumu..)

Cerrahlara ödenen 2-10 Şekel gümüş küçümsenmeyecek bir maddi değerdir. 5. Lagaş kralı Urukagina devrinden önce, baş kâhinin, hastanın geleceğini tayin için baktığı zeytinyağı falı karşılığında 1 Şekel aldığı bilinmektedir. Urukagina zamanında [İ.Ö. 2700], haksız ve fazla kazanç sağlayan hekim ve büyücülerin cezalandırıldığı tabletlerde kayıtlıdır.

UGH 2025'de buluşmak üzere..

KONGREMİZDE YILDIZLAR GEÇİDİ

**Ahmet
Gürakar**

Matthias Löhr

**Amarender
Singh Puri**

**Ashok
Choudhury**

Byong Duk Ye

**Francisca
Joly**

Gwee Kok Ann

Hana Algül

Jae Hee Cheon

Luca Elli

**Maisam
Akroush**

**Aleksandre
Louvet**

Nirav Thosani

Safi Dokmak

